

άζοντας τὰς συσκευὰς αὐτοῦ τεχνίτας. Εἶδος Ἀκαδημίας συνεκροτεῖτο οὕτω ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Lavoisier, καὶ συζητήσεις ἐγίνοντο, ἐν αἷς ὁ διδάσκαλος λαμβάνων τὸν λόγον ἀνέτρεπε τὸ σκληρόφρωντον οἰκοδόμημα τῆς ἀρχαίας χημείας, καὶ ἐφώτιζε τοὺς ἀκροατὰς, παρουσιάζων αὐτοῖς νέας ἰδέας.

Ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ Turgot, ὁ μέγας χημικὸς διορισθεὶς γενικὸς διευθυντὴς τῆς πυρίτιδος καὶ τῶν νίτρων, ἐποίησατο ἐν Ἑσσῶνῃ πειράματα ἀξία λόγου, συνεπέειξ τῶν ὁμοίων ἠΐζησε κατὰ πολὺ τὴν ἐκρηκτικὴν δύναμιν τῆς οὐσίας ταύτης. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ κατάρτησις τοῦ ἔθους, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἐπὶ τῶν νίτρων ὑπέλληλοι διαταράττοντες τὴν δημοσίαν ἡσυχίαν, εἰσέρχοντο αὐτοδικαίως εἰς ὅλα τὰ ὑπόγεια, ὅπως ἐξ αὐτῶν ἐξάγωσι τὴν νιτρῶδη γῆν. Ὁ Lavoisier ὠφελήθει ἐκ τῆς ἀποπλύσεως τῶν ἀσβεστωμάτων, τέως παραμεληθείσης, ἐτετραπλασίωσε τὴν παραγωγὴν τοῦ νίτρου.

Ἐκλεγθεὶς ἐν ἔτει 1787 μέλος τῆς ἐπαρχιακῆς Συνελεύσεως τοῦ Ὁρλεάνς, καὶ προσκολληθεὶς τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς τὸ προεξοφλητικὸν ταμεῖον, διωρίσθη τῷ 1790 μέλος τῆς γνωστῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, εἰς τῆς ὁποίας τὰ ἔργα σπουδαίως συνετέλεσε. Τῷ 1791 ἐδημοσίευσεν *Πραγματείας περὶ τοῦ ἐγγείου πλούτου τῆς Γαλλίας*, ἐκδοθεῖσαν δαπάναις τοῦ κράτους. Βλέπομεν ὅτι ὁ Lavoisier ὡς δημόσιος ἀνὴρ καὶ ὡς διοικητικὸς ὑπέλληλος ἐφάνη ἀξίος τῆς θέσεως αὐτοῦ. Ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς νεωτεριστῆς κατέταξεν ἑαυτὸν μεταξὺ τῶν μεγαλονοστέρων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, συστήσας τὴν θεωρίαν τῆς καύσεως καὶ τῆς ἀναπνοῆς, ἧς ἀναπτύσσει τὰ καθέκαστα εἰς σειρὰν διατριβῶν, δι' ὧν ὀριστικῶς θεμελιῖ τὸ σύστημά του καὶ ἀναδεικνύεται ἀξίος τῆς ἀθανασίας.

Εἰς τὰ μεγάλα ταῦτα θεωρητικὰ καταγινόμενα ἔργα, ὁ ἔξοχος ἐπιστήμων ποιεῖται συγχρόνως ἐρεῦνας, ἀς οὐδεὶς ἕως χημικὸς ἠθέλην ἐπιχειρήσει τὴν σήμερον. Αἱ ἐρευναι αὗται ἀντικείμενον εἶχον τὴν μελέτην καὶ τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐν τοῖς ἀποπάτοις ἀναπτυσσομένων ἀερίων, καὶ ἐσκόπων τὴν εὔρεσιν μέσου τινὸς δυναμένου νὰ προφυλάξῃ τοὺς δυστυχεῖς ἐργάτας, οἵτινες ἀπέθνησκον ἐνίοτε ἀναπνέοντες τὰ δηλητηριώδη ἀέρια. «Ὁ ἑκατομμυριοῦχος καὶ θέσιν γενικοῦ ἐνοικιαστοῦ κατέχων Lavoisier, ὅστις πᾶσαν στιγμὴν, ἦν ἀπὸ τῶν περὶ τὴν θεωρίαν αὐτοῦ ἐρευνῶν ὑπέκλεπτεν, ἐδικαιούτο νὰ θεωρῆ ὡς ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ ἀφαιρουμένην, ἐργάζεται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μετὰ τῆς συνήθους ἀταραξίας καὶ ἐπιμονῆς, ἐκτελῶν σειρὰν ὅλην ἀηδῶν πειραμάτων. Ταῦτα διακοῦσιν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, ὁ δὲ Lavoisier ἀρροσιούται εἰς τὴν ἀπεχθῆ ταύτην ἐργασίαν πρὸς φιλάνθρωπον μόνον σκοπὸν, καθότι οὐδὲν ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ ἤλπιζε, εἰμὴ

μόνον νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν ὀλίγων ἐργατῶν».

Ἀπαρδειγμάτιστος εἶναι ἡ δραστηριότης τοῦ μεγάλου χημικοῦ ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔτη ἀναριθμήτους δημοσιεύει διατριβὰς ὁ ἀκαταπόνητος ἐργάτης, οἰκοδομῶν οὕτω λίθον πρὸς λίθον τὸ οἰκοδόμημα τῆς νεωτέρας χημείας. Ἀποκαλύπτει τὴν σύστασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὁ ὁποῖος ἐσφαλμένως ἐθεωρεῖτο μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὡς στοιχεῖον. Παρατηρεῖ ὅτι τὸν ἀέρα ἀποτελεῖ ἀέριον διατηροῦν τὴν καῦσιν τῶν καιομένων σωμάτων καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀναπνεόντων ζῶων, τὸ ἀέριον δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ὀξυγόγον συνηνωμένον μετ' ἄλλου ἀερίου ἀδρανοῦς, τοῦ ἀζώτου. Εἰς τὴν ἀνάλυσιν ἀντιτίπτει τὴν σύνθεσιν διαιρέτας τὰ στοιχεῖα, συνδυάζει αὐτὰ ἐκ νέου καὶ συνίστησι πάλιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατέστρεψεν. Ἐξηγεῖ τὸ γεγονός τῆς αὐξήσεως τοῦ βάρους τῶν μετάλλων διὰ τῆς ἀποτεφρώσεως, καὶ θέτει τὰς βάσεις τῶν ἀντιδράσεων τῶν διεπουσῶν ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς καύσεως, καταδεικνύει τὴν ἀληθῆ σύνθεσιν τοῦ ὕδατος καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς παραδεδεγμένης θεωρίας τοῦ φλογιστικοῦ, τῆς ὑπὸ τοῦ Stahl θεμελιωθείσης, γνωστοποιεῖ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἐπινοεῖ τὰς ἀτομικὰς ἐξισώσεις, μεταρρυθμίζει τὴν ἐπιστημονικὴν ὀνοματολογία, καὶ ἐπιδεικνύει πανταχοῦ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποῖαν ἐπιβάλλει διὰ τοῦ ἀσφαλοῦς τῶν πειραμάτων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐλλόγου τῶν ἐπιχειρημάτων.

«Τὸν Lavoisier εὐρίσκομεν πανταχοῦ, λέγει ὁ Λαλάνδος, ἐπὴρκει εἰς ὅλα διὰ τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ καὶ τῆς δραστηριότητος, αἵτινες ἦσαν ἐξ ἴσου θαυμάσιαι. Ἀνὴρ τοσοῦτον σπάνιος καὶ τοσοῦτον ἔξοχος ἐδικαιούτο, μοι φαίνεται, νὰ τύχῃ τοῦ σεβασμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν μάλλον ἀπαιδεύτων καὶ κακῶν ἀνθρώπων».

Καὶ ὅμως δὲν ἐσεβάσθησαν αὐτόν· οἱ μανιώδεις ἄνθρωποι, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1793 ἤρχον ἐν Γαλλίᾳ, διέκοψαν τὸν χρήσιμον αὐτοῦ καὶ ἀνεπίληπτον βίον.

Ὁ Lavoisier προεγράφη μετὰ πάντων τῶν γενικῶν ἐνοικιαστῶν. Ὁ μέγας χημικὸς ἐπεραίου τὴν συλλογὴν τῶν διατριβῶν αὐτοῦ, ὅτε ἔμαθεν ὅτι ὁ Touquier Tinville¹ κατήγγειλεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν δικαστήριον, πάραυτα δὲ ἐμάντευσεν ὅτι διέτρεχε κίνδυνον θανάτου. Ἀφήσας τὴν κατοικίαν του ἐκρύβη ὑπὸ τοῦ γενναίου φρονος Lucas εἰς τὸ ἐνδότερον δωμάτιον τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῷ Λουβρῶ. Μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν μανθάνει ὅτι οἱ συναδέλφοί του ἐφυλακίσθησαν καὶ ὅτι ὁ πενθερός του συνελήφθη, θεωρήσας δὲ ἱερὸν καθήκον νὰ συμμετάσχη τῆς τύχης τῶν φίλων του, ἐγκαταλείπει τὸ ἄσυλόν του καὶ παραδίδεται εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν δικαστήριον. Τὴν 6 Μαΐου 1794 ὁ μέγας Lavoisier καταδικάζεται εἰς θάνατον ὡς ὑποκι-

¹ Δημόσιος κατήγορος παρὰ τῇ ἐπαναστατικῇ δικαστηρίῳ (1793).

πρέπει και τὸ πρόγευμα νὰ εἶνε ελαφρὸν καὶ λιτόν, ὥστε νὰ μὴ βαρύνῃ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ προκαλῆ ὕπνον.

Τρυφηλὸς τις ἀβροδίαίτος καὶ φιλόδειπνος ἀνὴρ, πεπειραμένος περὶ τὸ καλῶς ζῆν εἶπέ πού ὅτι «μόνον τὴν ἐπιούσαν προῖαν δύναται τις νὰ ἀποφκνθῆ ὅτι ἔφαγε καλῶς τὴν προτεραίαν». Καὶ ὄντως τὸ δύσπεπτον φαγητὸν ὁποῖαν χάριν ἔχει; Ἡ ἐκ τῆς δυσπεψίας ἐνόχλησις εἶνε μυριάκις χειρῶν τῆς εὐφροσύνης, ἢν αἰσθανόμεθα ἐπιόντες ἔστω καὶ τὰ νοστιμώτατα καὶ τὰ δυσεύρετα τῶν φαγητῶν. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῶν δυσαρῆστων τούτων καλὸν εἶνε νὰ καταλείπωμεν τὴν τράπεζαν πρὶν ἢ ὁ στόμαχος ἡμῶν παραγεμισθῆ, πέραν τῆς δυνάμεώς του, ἐὰν θέλωμεν, ἐνοεῖται, νὰ ἔχωμεν τὴν υγείαν ἡμῶν ἀλώθητον.

* *

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ κυρία Κ. . . ἀναστήματος ἀθλητικοῦ, βλέπουσα τὴν θελκτικὴν ἀλλὰ μικροκαμωμένην κυρίαν Δ. . ., διὰ τὴν ὁποῖαν νομίζει τις ὅτι ἐγράφη ὁ γνωστὸς στίχος τοῦ Μυσσέ :

Sa mère l' a faite petite pour la faire avec soin

λέγει μετὰ φωνῆς δυνατῆς ὥστε νὰ ἀκουσθῆ :

— Ἡ καυμένη ἡ Δ. . . μόλις εἶχε τέσσαρας πόδας ὕψος.

— Τῷ ὄντι, κυρία, ἀποκρίνεται ἡ πνευματώδης κυρία Δ. . . ἀλλὰ σεῖς ἔχετε ἓνα, ὅστις ἀξίζει διὰ τέσσαρας.

*

Ἐφιλονείκουν Ἕλληνας καὶ Ἰταλὸς περὶ τῶν ἀρετῶν τῶν ἔθνῶν αὐτῶν.

Ὁ Ἕλληνας, ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ πάντων ὑπέριον, ἐπεκαλεῖτο τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, λέγων ὅτι ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐξῆλθον ὅλοι οἱ σοφοὶ ἄνδρες.

— Πραγματικῶς, ἀπεκρίθη ὁ Ἰταλὸς, διὰ τοῦτο δὲν εὐρίσκονται πλέον τοιοῦτοι εἰς αὐτήν.

*

Ὁ Ριβαρόλ ἔλεγε περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ περικλεοῦς Βυρῶν :

— Εἶνε τὸ πενιχρότερον κεφάλαιον τῆς «Φυσικῆς ἱστορίας» τοῦ πατρὸς του.

Ἡμέραν τινὰ, λέγει πού Ἀλέξανδρος Δουμάς ὁ πατὴρ, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ Ρογῆρος Δεμπεθουάρ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἤμην ἐκεῖ. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε λησμονήσει τὰ ἐπισκεπτήριά του, ἐζήτησε γραφίδα καὶ χάρτιν νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του. Εἰς τὸ γραφεῖόν μου δὲ εἰς τὸ ὅποιον τὸν εἰτήγαγον εὐρῶν τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ ἡ μαγεύρισά μου κατέγραφε τὰ καθημερινὰ μου ἔξοδα, ἐνέγραψε τὸ τετράστιχον τοῦτο :

Σημειῖται καθ' ἑκάστην ὁ Δουμάς εἰς τὸ βιβλίον πόσα ἡ μαγεύρισά του δαπανᾷ ἔς τὸ μαγεύριον πολὺ ὅμως ἀμφιβάλλω ἂν ποτέ του κατορθώσῃ, πόσον πνεῦμα καθ' ἑκάστην δαπανᾷ νὰ σημειώσῃ.

* *

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἐσχάτως ἐγενόμην μάρτυς τῆς ἐπομένης σκηνῆς :

Ἐπὶ τῆς παρουσίας εἰς τινὰ οἰκίαν, καὶ γίνονται αἱ συμφωνίαι τῆς προσλήψεως του.

Ἡ συνεννόησις εἶνε πλήρης, ὅτε ὁ ὑπὸ τῆς ἀπειθουόμενος τελευταῖον εἰς τὸν μέλλοντα κύριόν του :

— Ἀλήθεια, ἀφέντη . . .

— Τί εἶνε πάλιν ;

— Ἐλησμόνησα . . .

— Τί ἐλησμόνησες ;

— Πηγαίνετε ἔς τὴν Λέσχη ;

— Διατί ἐρωτᾷς ;

— Διότι . . . ἂν, ἀφέντη, πηγαίνετε ἔς τὴν Λέσχη, πρέπει νὰ μοῦ πληρώσετε ἔμπροστά τὸ μηνιάτικο !

Προχθὲς εἰς τὴν πλατεῖαν ἀμαξηλάτης τις, ἂν καὶ ἔχων κενὴν τὴν ἀμαξίαν του, ἀπεκρίνετο τυπικῶς εἰς τοὺς ζητοῦντας αὐτόν :

— Εἶμαι πιασμένος, ἀφεντικὸν, εἶμαι πιασμένος . .

Ὁ ἀστειὸς ! ἦτο πιασμένος ἀπὸ τὸ κρασί.

Ἐν τινι αἰθούσῃ ἤκουσα τὴν ἐπομένην ἀφελῆ ἀπάντησιν μικροῦ παιδίου, πρὸς τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ του, ἀποστέλλουσα αὐτὸ νὰ κοιμηθῆ, ἔλεγε :

— Μὴ ξεχάσῃς νὰ κάμῃς τὴν προσευχὴν σου.

— Ὅχι, μαμά, καὶ, ξέρεις, ἀφοῦ τώρα τόσον καιρὸ ζητῶ τὸν «ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον», ἀπ' ἀπόψε θ' ἀρχίσω νὰ ζητῶ τὸ «ριζόγαλο ἡμῶν τὸ ἐπιούσιον».

ΙΩΝΑΣ.

ΑΔΗΘΕΙΑΙ

* * * Τὸ κοινὸν μᾶς ζητεῖ ἰδέας, καὶ ἡμεῖς προσφέρομεν εἰς αὐτὸ λέξεις, ἡ πατρὶς μᾶς ζητεῖ θυσίας, καὶ ἡμεῖς προσφέρομεν εἰς αὐτὴν θεωρίας, ἡ δυστυχία μᾶς ζητεῖ παρηγορίας, καὶ ἡμεῖς προσφέρομεν εἰς αὐτὴν ἐπιτιμήσεις.

* * * Σχεδὸν πάντοτε ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου δὲν γίνεταί εὐάρεστος, εἰμὴ πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν τῆς εὐτυχίας του.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἴνα καθάρσις εὐχερῶς καὶ ἐπιτυχῶς δοχθεῖν, εἰς θ' εἶχε τεθῆ ἔλαιον, ρίψον ἐν αὐτῷ ποσότητά τινὰ σπόρου βάμβακος καὶ ψυχροῦ ὕδατος, ἅτινα καλῶς ἀνακίνησον. Εἶτα χύσε μόνον τὸ ὕδωρ καὶ ἀντ' αὐτοῦ πρόσθεσε νέον, ἐπανάλαβε δὲ τοῦτο τετράκις, καὶ ἔχεις τὸ ποθούμενον.

Ἐν Τριπόλει.

Θ. Κ.

Ἐπειδὴ εἶν' ἐνδεχόμενον νὰ διακοπῆ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους ἡ ἐκδοσις τῆς Ἐστίας, γνωστοποιεῖται πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ συνδρομητὰς αὐτῆς, ὅτι συνδρομαὶ διὰ τὸ ἔτος 1881 δὲν εἶνε δεκταὶ πρὸ τῆς 1 προσεχοῦς Ἰανουαρίου.